

הוכן ע"י כולל עיון הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים 91430
טל/פקס 6515004 • daf@dafyomi.co.il

סוטה דף כב.

כיצד מוגדר מי שלא שימש תלמידי חכמים (לא למד גמ'), ומי הוא עם הארץ?

איזהו עם הארץ	מי שלא למד גמ' נקרא	לר' אלעזר	לר' שמואל ב"נ
אינו קורא ק"ש	לר' מאיר	עם הארץ ¹	לר' ינאי
אינו מניח תפילין	לחכמים	בור, וגרוע מעם הארץ ²	לרב אחא בר יעקב ולרב נחמן בר יצחק
אין לו ציצית בבגדו	לבן עזאי	כותי, ופיתו ויינו אסורים	
אין מגדל בניו לת"ת	לר' יונתן בן יוסף	מגוש - מכשף ³	
קרא ושנה ולא למד גמ'	לאחרים ⁴		

סוטה דף כב:

האם יש לתלמיד חכם צעיר שיש לו פחות מארבעים שנה מאז שהתחיל ללמוד⁵ רשות להורות?
[תוד"ה בשו"ן].

באין שוה - שהוא יותר מת"ח שבעירו	בשו"ן - שהוא שוה לת"ח שבעירו	באין שוה - שהוא פחות מת"ח בעירו	לרש"י, ולר"י
מורה	מורה ⁶	אינו מורה	להכי מסתברא בתוס'
מורה ⁷	אינו מורה	אינו מורה	

¹ פירש"י דהיינו שהוא חשוד על המעשרות ועל הטהרות, דכמה מיני עם הארץ יש, דיש עם הארץ גרוע שאפי' עדות אין מקבלים ממנו, וכמבואר בתוס' (בד"ה כל).

² והוא גרוע מעם הארץ, דאפי' דרך ארץ אין לו (עי' מהרש"א).

³ דהרי הוא גונב את דעת הבריות - שחושבים שהוא צדיק במה שקרא ושנה, ובאמת אינו יכול להורות כלום - כיון שלא שימש תלמידי חכמים, והרי הוא כמכשף האוחז את העינים. ואמר רב נחמן בר יצחק שמתברר כן, דכמו שהמכשף אומר כל מיני לחשים ואינו יודע מה אומר - רק יודע שלחש זה מועיל, כך זה שקרא ושנה משניות וחוזר עליהם ואינו יודע מה הוא אומר.

⁴ והוסיפו לומר, שאם גם משנה לא למד - הוא גרוע יותר ונקרא בור, ואם גם מקרא לא קרא - הוא כבהמה.

⁵ כן פירשו התוס' (בד"ה ועד) את הגמ' שאמרה "ועד כמה (צריך לחכות החכם עד שיהיה ראוי להוראה) - עד ארבעין שנין", שאין מונים אותם מיום שנולד, אלא מיום שהתחיל ללמוד.

⁶ ואת הקושיא מברכות (דף סג.) דמבואר שאם יש כבר איש באותו מקום - אל תורה, תירץ ר"י דמיירי באופן שהוא נכנס עכשיו חדש לעיר זו, ואין לו להורות בה אם יש שם כבר ת"ח, אבל אם הוא במקומו אפי' בשו"ן הוא יכול להורות.

⁷ והם מפרשים את הסוגיא כאן בהיפך מרש"י, דרש"י פירש בשו"ן מורה ובשאינן שוין אינו מורה - והיינו שהוא פחות מחברו, ואילו הם מפרשים בשו"ן אינו מורה ובשאינן שוין מורה - דהיינו שהוא יותר מחברו.